

- 11. එතෙ තෙ උහො අන්තෙ අනුපගම්ම. මජ්ඣිමනිකායා කථාගතො ධම්මං දෙසෙති අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා.....
ස.නි. 4, අචේලකස්සප සූත්‍රය - පිට 30.
- 12. යෙ ධම්මා හෙතෙජ්ජභවා..... මහාවග්ග පාළි 1, පිට 84.
- 13. එතෙ තෙ උහො අන්තෙ අනුපගම්ම මජ්ඣිමා පටිපදා කථාගතෙන අභි සම්බුද්ධා ස.නි. 5, ධම්මවක්කප්පවත්තා සූත්‍රය - පිට 270.
- 14. නෙව අභිනන්දි නබ්බං න පටික්කොසිතබ්බං.
දී.නි. 2, මහා පරිනිබ්බාන සූත්‍රය, පි. 194.
- 15. පබ්බතට්ඨො ව භුම්මට්ඨො - ධම්මපද - අප්පමාද වග්ග 8.
- 16. කුල්ලුපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථාය ම.නි. 1, අලද්දේපම සූත්‍රය, පිට 336.
- 17. යො පටිච්ච සම්ප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති.....
- 18. ජයං වෙරං පසවති - උක්ඛං සෙති පරාජිනො උපසන්නො සුඛං සෙති භිත්වා ජය පරාජයං
ස.නි. 1, පඨම සංගාම සූත්‍රය, පිට 154.
- 19. අභිතං නානු සොචන්ති - නප්පජ්ජපන්ති නාගතං පච්චුප්පන්තෙන යාපෙන්ති - තෙන චණ්ණො පසිද්ධි සු.නි. 1, අරඤ්ඤ සූත්‍රය, පිට 10.
- 20. සණන්තා යන්ති කුස්සොබ්භා තුණ්භි යාති මහොදධි සු.නි. නාලක සූත්‍රය, පිට 222.
- 21. පුට්ඨස්සලොක ධම්මෙහි චිත්තං යස්ස නකම්පති සු.නි. මංගල සූත්‍රය, පිට 82.
- 22. යථිඤ්ඤිලො පඨවිං සිතොසියා - සු.නි. රතන සූත්‍රය, පිට 70.

සාංදෘෂ්ටික අධිසත්තාව හා ආචාරවාදී නවකතාව

ආචාර්ය සාමුය කුමාරසිංහ

සත්තාව යන්න ප්‍රබන්ධයෙහි මතු නොව මානවශාස්ත්‍ර ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ පරාසයන්හි විද්‍යා විෂය ධාරවේ ද නිරන්තර භාවිතයේ ඇති වදනකි. සත්තා යන්න ශ්‍රී සුමංගල ශබ්ද කෝෂයේ විවරණය වන්නේ “විද්‍යමාන, තිබෙන” ආදී අරුතින්. සත්වයා යනු ද ඊට පර්යාය වෙයි.¹ අධිසත්තා යන සමාස වූ යෙදුම නූතනයේ සම්පාදනය වූ සිංහල ශබ්ද කෝෂ බොහෝමයක ඇතුළත් නො වේ. මහාඥරු සුනන්ද මහේන්ද්‍රගේ සාහිත්‍යකලා ශබ්දකරයෙහි “Surrealism” යන ඊට සමාන ඉංග්‍රීසි වචනය විවරණයේ දී අධිසත්තාව යන්නට කෙටි විවරණයක් සැපයී තිබේ. “අධිතාත්වික වාදය මඟින් කියැවෙන්නේ සිහින ලෝකයක් හෙවත් මායාමය තලයකින් යථාර්ථය අර්ථකථනය කළ හැකි බවකි”යි² එහි වූ යාන්ත්‍රණය හඳුන්වා ඇත. මහාඥරු ඒ. ඩී සුරවීර සිය සාහිත්‍ය විචාර ප්‍රදීපිකාවෙහි, අධිසථාර්ථවාදයෙහි ඉතිහාසය සැකෙවින් දක්වා පේම්ස් ජොයිස්ගේ “Finnegans wake (1939) නවකතාව නිදසුනක් සේ උපුටා දක්වා තිබේ.”³

ෆ්‍රොයිඩ්‍යානු සිහින විශ්ලේෂණ ක්‍රමයේ දී (Freudian theory of dream analysis) ස්වප්නයක දක්නට ඇති ගුල්ප්ත බව (Latent) හා අස්වභාවික බව (distorted) එකී ස්වප්නයට ආවේණික ස්වප්න කෘත්‍යය යැයි (Dream work) දැක්වේ. එය ද්විතීයික වර්ධනයේ දී උභයපුරක හා විද්‍යමාන යාන්ත්‍රණයක් සේ හඳුනාගත හැකි වේ.⁴ අධිසත්තාව තුළ දී ද සිහිනයක දක්නට ඇති යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක වේ. විඥාන ධාරා (The stream of consciunes) ක්‍රමයේ දී, අවදි ව සිටිමින් ම, සිහින දොරටුවකින් ඇතුළුවීමක් හෙවත් දිවා සිහින (day dreams) තත්ත්වයක් අත්දැකීමට ලැබේ. සර් ආතර්වේලිගේ “chinese dream” කෘතියේ මෙවන් අවස්ථා ඇතුළත් වේ. එහි දැක්වෙන අන්දමට එක් රාජ්‍ය නිලධාරියෙකු වරක් උණ රෝගයෙන් ඔත්පල ව වැතිර සිටිය දී, ඔහුගේ ආත්මය ඔහුගේ පොකුණේ මාළුවකුට ආරූඪ වෙයි. නිලධාරියාගේ අරක්කැමියා ඒ මාළුවා ඇමක් යොදා අල්වාගෙන මැරීම පිණිස මත්තය ඔසවයි. නිලධාරියා “මරන්න එපා” යනුවෙන් සිය කුටියේ සිට මොර දෙයි.⁵ අධිසත්තාව නිරන්තර ව වඩා ද්විතීයික තත්ත්වයකි. අප කා තුළත් ප්‍රාථමික ලෝකය පිළිබඳ ජනශ්‍රැතියක් තහවුරු ව පවතී. ඇන් ස්වින්ෆෙන් (Ann swinfen) දක්වන අන්දමට ප්‍රාථමික ලෝකය පිළිබඳ ව (පාඨකයා කෙරෙහි) ඇති කෙරෙන වර්ධනීය

ආකල්පය නැවත ද්විතීයික ලෝකයට (Secondary world) නිර්මාණාත්මක ව ඇතුළුවීමේ දී පරිකල්පනීය සාධකයක් වෙයි.⁶

නූතන ප්‍රබන්ධකරුවා මවන මේ ද්විතීයික පරිකල්පනීය ලෝකය හුදෙක් මානුෂික පැවැත්මේ ම, වඩා නිර්මාණාත්මක දිගුවකි. (Creative extension) පෙරදිග ගිලුණු මූලයන් ඇති සාංදෘෂ්ටික වාදයේ (Exixtentualism) විෂය රාමුව වැඩුණේ බටහිරය. සාංදෘෂ්ටිකත්වය පැවැත්මේ මිනිස් අවස්ථා (Human situations) එල්ල කර ගනී. සොරෙන් කියකිගාර්ඩ් (soren kierkegard), නියෙට්ෂේ (Nietzsche) වැනි සාංදෘෂ්ටික චින්තකයන්ගේ මූලික අදහස් ඔස්සේ හර්මන් හෙස කරා විහිදුණු සාංදෘෂ්ටික වාදය ඔහුගේ ප්‍රබන්ධයෙහි වමන්කාරජනක ව විකසිතවීමක් සිදුවීණි. සාමාන්‍ය ජීවිතය කෙරෙන් ඉකුත් වූ සහ අසාමාන්‍ය අමුතු ස්වරූප දරන්නා වූ, ආධ්‍යාත්මික ව අතිශයින් තියුණු තල නියෝජනය කරන මිනිස්සු මෙබඳු ප්‍රබන්ධවල හමුවෙති. ජීවිතය එපා වූ කාංසා බර මිනිසුන් පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කරන ඇල්බෙයා කැම්පු ලියූ "සිසිපියස්ගේ මිථ්‍යා ප්‍රබන්ධය" නම් රචනාවේ දී සදාකාලික දුක උරුමකරගත් මිනිසා අවධාරණය කෙරේ. ඔහුගේ "The Rebel" හෙවත් කැරලිකරුවා නම් කෘතියේ යෝජනා කරනුයේ ගැලවීමේ මග නම් දිවිනසා ගැනීම බවයි.⁷

සාංදෘෂ්ටිකවාදය සමස්තයක් වශයෙන් ගත්කල එය බටහිර සංවිධානය වූ ප්‍රවණතාවක් නමුදු ඊට අන්තර් ග්‍රහණය වූ වැදගත් දැනුම් කලාපය අතිශයින් පුළුල් හා අනාදිමත් ව දැකිය හැක්කේ මහායාන සම්ප්‍රදායෙහි වූ තාන්ත්‍රික ප්‍රවණතා ඇසුරෙනි. වජ්‍රයාන සම්ප්‍රදායෙහි එකලස් ව පවත්නා ලිංගිකත්වය හා එහි ම ප්‍රතිනිර්මිත දිගුවක් වූ සන්තර්පණය වූ අධ්‍යාත්මය පිළිබඳ ව ජෝන් ස්ටීවන්ස් (John Stevens) ලියූ "Lust for Enlightenment" කෘතියේ දැක්වේ.⁸

මෙවන් කරුණු අපට ආධාර වන්නේ 1989-90 දශකයේ හා පසු ව ලියැවුණු සයිමන් නවගත්තේගමගේ නවකතා විවරණයෙහිලාය. එහෙත් මෙහි දී නවගත්තේගමගේ නවකතා පිළිබඳ දීර්ඝ වශයෙන් සාකච්ඡා කරනු නොලැබේ. එම ආධ්‍යානයන්හි එන මනෝලිංගික අභිප්‍රේරණ, රූපක ආදිය වටහා ගැනීමේ දී ප්‍රාන්ස් කෆ්කාගේ ප්‍රබන්ධ සිතියට නැගේ. කෆ්කාගේ කෙටිකතා එකතුවකට හැඳින්වීමක් සපයන ගාබ්‍රියෙල් ජොසිපොවිසි (Gabriel Josipovici) මෙබඳු අදහසක් දක්වයි. "අපි කෆ්කා ගැන සිතීමේ දී ඔහු දූෂිත වූ (morbid) හා ස්වපීඩා කාමුකයකු (masochistic) ලෙස දකිමු. එහෙත් මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු කරුණක් නම් කෆ්කා එලියට් මෙන් ශක්තිමත් හා ආත්ම විශ්වාසයෙන් යුතු අයකු බවයි"⁹

කෆ්කාගේ ආධ්‍යාන තුළ වූ අධිසන්නාව ඇසුරෙහි මිනිස් මානසිකත්වයේ ඇතැම් ආසාදිත තත්ත්වයන් සත්වයන්ගේ වර්ග හා හැඩතල බවට පත්වෙනු පෙනේ. මේ කියන්නා වූ අධිසන්නාව වඩාත් උත්කර්ෂවත් ලෙස ගාබ්‍රියෙල් මාකෙස්ගේ "One Hundred years of solitude" කෘතියේත් සල්මන් රූෂ්ඩ්ගේ "Midnight's Children" වැනි

කෘතිවලත් දක්නට ලැබේ. කාලයේ මායාව ඉදිරියේ සාමාන්‍ය ලෝකයේ මිනිසුනට සිදුවිය හැකි විස්මානික තත්ත්වය (Absent minded nature) ගාබ්‍රියෙල් මාකෙස් සිය ප්‍රබන්ධයේ වඩා නාට්‍යමය ලෙස නිරූපණය කරයි. ජෝස් ඇකාඩ් යෝ බ්‍රූඑන්ඩියා, ජ්‍යෙෂ්ඨවරුන්ගේ අසිරිමත් සොයාගැනීම් සිහිපත් කරනු වස් මතක යන්ත්‍රයක් (Memory machine) නිර්මාණය කිරීම අරඹයි. මේ ක්‍රියාදාමයේ එක් තැනක දී ඔහු අභිමුඛයට එක් අමුත්තෙක් පැමිණෙයි. එකී අමුත්තා දුටු කෙනෙහි යම්කිසි අවස්ථාවක ඔහු දැක ඇතැයි ජෝස්ට් සිතෙයි. එසේ ආ අමුත්තාට ද බරපතල විස්මානියක් තිබිණි. එය මෙසේ විස්තර වෙයි.

"--he had known him at another time and that he did not remember now. But the visiter was aware of his falseness. He felt himself forgotten, not with the irremediable forgetfulness of the heart but with a different kind of forgetfulness, Which was more cruel and irrevocable and which he knew very well because it was the forgetfulness of death."¹⁰

ආචාර්ය ලියනගේ අමරකීර්ති සිය අමුතු කතාව කෘතියේ මෙසේ දක්වයි. "මේ සිද්ධි සියල්ල යථාර්ථය පිළිබඳ අපේ සම්මත අදහස් අභියෝගයට ලක් කරයි. ගුන්තර්ගාසයේ තහඩු බෙරය (The tin drum) කතාවේ වර්තයක් කැ ගසන විට විදුරු පවා බිඳීයාම, ඇසින් බැලීමෙන් ඔරලෝසුව මුහුණත් පුපුරවා හැරීම ආදී ක්‍රියා ඇතැම් විට මනෝවෛද්‍යවරුන් විසින් මනෝභ්‍රාන්තීන් ලෙස හඳුන්වනු ලැබීමට පුළුවන"¹¹

අධිසන්නාවේ ඉපැරණි භාවිතය වූයේ ආගමික ආධ්‍යානයයි. එය සපුරා ආචාරධර්මීය අරමුණකින් යුතු වූවකි. ඇන් ස්වින්ෆේන් (Annswinfen) දක්වන අන්දමට සී. එස්. ලෙවිස් (C.S. Lewis) කිතුනු සම්ප්‍රදායේ ආගමික දෘෂ්ටාන්ත පදනම් කරගෙන ප්‍රබන්ධ ලියුවෙකි. උර්සුලා ලෙගුයින් (Ursula leguin) සී. එස්. ලෙවිස්ට හා ගාගෙයිල්ඩ්ට් (Garfield) ද වඩා එකී ආගමික පදනම පුනර් අගයුමකට ලක්කළාය. ඇගේ "The Earthsea Trilogy" වෙතින් එදිනෙදා ජීවිතය ආශ්‍රයෙන් අප එය ගත කරන අතරතුර ම ද්විතීයික ලොවකට කවුළු විවර වන සැටි කීවාය. උර්සුලා ලෙගුයින් සඳහන් කරන මේ තත්ත්වය නවගත්තේගමගේ ප්‍රබන්ධ කියවන විට පාඨක අපට දැනේ. අපට ආවේණික වඩා මූලාරූපී (original) ආගමික ලෝකයක වඩා ද්විතීයික හා පුනර් අගයුම් ස්වරූපයක් ඒවායේ ඇත. මෙහි කියැවුණු ද්විතීයික තලයට නොගිය ප්‍රාථමික හා ගුඞ්උපී ආගමික ලෝකයක තතු සහස්සවස්ථුව, සීහල වත්ථුව ආදී අටුවා ඇසුරෙහි පැනෙයි. ඒවායේ එන සීසාන ප්‍රේතයා, සහල් ප්‍රේතයා, ගොන් ප්‍රේතයා ආදීන් වෙතින් සංකීර්ණ ලෙස ගොඩනැගිය හැකි කථාවස්තුවක සරලිකෘත අවස්ථාවක් දැකිය හැකිවේ.¹²

ආචාරවාදී ප්‍රබන්ධය

එක් දහස් නමස්සිය කිස්තුන හා එක්දහස් නමස්සිය අසූදෙක අතර කාලයේ ඇමෙරිකාවේ විසූ ජෝන් ගාඩ්නර් (John Gardner) නම් ලේඛකයා සාහිත්‍යයෙහි වූ ආචාර ධර්මය වටිනාකම් සිය කෘති තුළ අවධාරණය කළේය. ඔහුගේ ජනප්‍රිය නවකතාව වූ "Grendel" හි (1971) පැරණි ඉංග්‍රීසි වීර කාව්‍යයක් වූ "Beowulf" යන්න ප්‍රතිකථනය කෙරෙයි. එහිදී ගාඩ්නර් මූලික වශයෙන් යථාර්ථවාදී එළඹුමක් සහිතව වඩා නවීකරණාත්මක ශිල්පක්‍රම එහි යෙදීය. එවන් ඒවා නම් අතීතකථන (අතීතාවර්ථන හෝ අතීතය කරා වූ පසු ගමන් (flash backs) කථා මැද කථා (stories within stories), පුරාකථා ප්‍රතිකථනය (Retelling of myths) හා වෘත්තාන්ත සංසන්දනය (contrasting stories) ආදිය ඔස්සේ මානවීය ජීවිත අවස්ථා පිළිබඳ ව සත්‍යය ගෙන එයි. ඔහුගේ කෘතිවල අවධාරණය කරන ප්‍රධාන අදහසක් වන්නේ ඇතැම් මානවීය වටිනාකම් හා ක්‍රියා ඒ ඒ වර්තවල ජීවිත පූර්ණත්වය සඳහා හේතු වන බවයි.¹³

ආචාරවාදීභාවය විරන්තන සලකුණක් සේ රඳවාගනිමින් ඉතා පැරණි ජීවිතාදර්ශයක්, වත්මන් යුග සාධක අතර තබමින් ප්‍රතිකථනය කරන ප්‍රබන්ධය තුළ වෙසෙස් වූ ශිෂ්ටාචාරමය යුක්තියක් අන්තර්ගත වේ. මෙවන් ප්‍රබන්ධ හුදු ඓතිහාසික කථාන්තර නො වේ. ඒවායෙහි පුරාකථාමය වූ ආචාර ධර්මයක් වර්තමානයේ පුනර් අගැයුමකට හෝ පුනර්සංස්කරණයකට ලක්වේ.¹⁴ මේවා තුළ නෛසර්ගික හෝ අන්තර්ස්ථ වශයෙන් (intrinsic) යථාර්ථමය භාවය හා පරමාර්ථමය භාවය අතර සාදෘශ්‍යවාදයක් (Parallelism) දක්නට ඇතැයි තියඩෝර් එච්. ගැස්ටර් (Theodor h. Gaster) සිය "myth and story" නම් ලිපියෙහි දක්වයි.¹⁵ මේවායේ කියැවෙන මෙකී පුරාකථාමය පරිසරවල සිට වත්මනට හෝ එම වර්ත ජීවත්වන කාල පරාසයට ඇති අන්තර් සබඳතාව විස්තර කළ හැක්කේ "ස්වයං පරාවර්තනීය භාවය" (self reflexivity) ලෙසින් බව ලේඛකයෙක් දක්වයි.¹⁶

කථාවේ වර්ත කිසියම් ප්‍රබන්ධ ලෝකයක් තුළ යම්කිසි පූර්වාදර්ශයක් අනුගමනය කරමින් අතීතය හා වත්මන අතර ප්‍රත්‍යාවර්තනය (එහා මෙහා යාම) මෙහි ස්වාභාවයයි. ඇල්බෙයා කැමූස් දක්වන ආකාරයට සම්භාව්‍ය යුගයේ සංවේදීතාව හා නූතන යුගයේ සංවේදීතාව අතර වෙනස ඇත්තේ දෙවිධියකිනි. පළමු වැන්නේ දී පාර භෞතික ගැටලු මතත්, දෙවැන්නේ දී සදාචාර ගැටලු මතත්, මිනිස්බව රඳා පවතී.¹⁷ පැරණි දෙය ප්‍රතිනිර්මාණය යන්න ඓතිහාසික ප්‍රබන්ධයෙහි කාර්යයකි. මේ ලිපියේ අපර භාගයෙන් විස්තර කෙරෙන ආචාරවාදී ප්‍රබන්ධය ඊට වඩා වෙනස් වූවකි. නූතන ආචාරවාදී ප්‍රබන්ධය මනුෂ්‍ය ස්වභාවයේ අකාලිකභාවය මත පදනම් වෙමින් අතීත මනුෂ්‍ය ස්වභාවයෙහි වූ ගුණ හා අඳුරු තත්ත්ව, පුනර්සංස්කරණය කොට ප්‍රකට තත්ත්වයකට ගෙන එයි. එඩ්මන්ඩ් ලීච් (Edmund Leach) නම්

මානව විද්වතා කියන පරිදි පාරභෞතික තත්ත්ව, නූතන සන්දර්භයේ දී සංකේතකරණය කෙරේ. එහි වූ පුරාකතාමය තත්ත්වය ප්‍රතිනිර්මාණයේ දී පැරණි ස්ථාන අනන්‍යතා වෙනස් කර නව ස්ථානීය අවකාශ ගොඩනැගේ.¹⁸

මේ කාරණයේ දී නූතන ප්‍රබන්ධයේ පරිහරණය වන භාෂාව පිළිබඳ අවධාරණය කළ යුතුවේ. ප්‍රබන්ධයේ හමුවන බස සංකල්ප ද්විත්වයක එකලස් කළ හැකි බව ඔක්ස්ෆර්ඩ් ගුරුකුලයේ උගතකු වූ ජෝසෆ් ඇඩ්සන්, තවත් සංස්කාරකයකු සමඟ පළ කළ ටැට්ලර් හා ස්පෙක්ටේටර් සහ සඟරාවල ප්‍රකාශ කළේය. එනම් වාග්විද්ග්ධතාවයි. ව්‍යාජ වාග්විද්ග්ධතාව හා අව්‍යාජ වාග්විද්ග්ධතාව ලෙස එය අංශ දෙකකි. ව්‍යාජ වාග්විද්ග්ධතාව යනු නොගැඹුරු, ප්‍රදර්ශනාත්මක භාෂා හරඹයයි. අව්‍යාජ වාග් විද්ග්ධතාවේ දී පාඨකයාගේ ජීවිත සංකෘෂ්ටිය උත්තේජනය වන පරිදි සංකල්පරූප පෙළගසමින් සිදුකරන රස පූර්ණ වාග් රචනාවක් අපේක්‍ෂා කෙරේ.¹⁹

නූතනත්වය හා නූතන විචාරය හැඩගැසෙන්නේ 1941 දී ජෝන් ක්‍රොව් රැන්සම් (John crow Ranasom- 1888-1974) විසින් ලියන ලද "The New Criticism" කෘතියෙහි අඩංගු කරුණු ඔස්සේ ය. මේ මඟින් ගොඩනැගෙන නව විචාරයේ දී අදාළ කෘතියේ පෙළ (Text) වචනාවලියක් ලෙස අර්ථ පළ කරන අයුරුත් එකී අංගයන් නිසා හටගන්නා වූ සංකීර්ණ අන්තර් සම්බන්ධතා විවිධාර්ථ අතර සංසට්ටන ආදී සුක්ෂමතා ද සැලකිල්ලට ගැනේ.²⁰

නූතන ප්‍රබන්ධයේ බස වනාහි ලේඛකයාගේ හිතුවමයට සකස් වියයුතු ඔහුගේ හෝ ඇයගේ බුද්දලයකැයි සමහර ලේඛකයෝ සිතති. එබඳු නිදසුන් කිහිපයක් මතු දැක්වේ.

"යුද්ධ ගණනාවකට පස්සෙන් මිනිස්සු මිසක් කරපොත්තො මැරිලා තිබුණේ නෑ."

(සුනේත්‍රා රාජකරුණානායක, පොදු පුරුෂයා, 9 පිටුව)

"කැරපොත්තො" යන ප්‍රාණවාචී වචනය "හරක්", "ඌරො" ආදී නාම ගොනු සමඟ එකට වරනැගේ. එවන් විටක "තිබුණේ නෑ" යන කථිත අවසන් ක්‍රියා රූපය වෙනුවට අපේ බසට ආවේණික රූපය නම් "හිටියේ නෑ" යන්නය. මේ ආබ්‍යානයේ කථිත බස ගැන ප්‍රශ්නයක් නැතත් මෙවන් තැන් රාශියක කථිත බසේ පොදු වියරණය ද උල්ලංඝනය වී තිබේ.

"එක පැත්තක කුස්සිය අනික් පැත්තෙ ගබඩා කාමරයක්. ඒකෙත් යකඩ ඇඳක් දාලා නිදන කාමරයක් හැටියට පාවිච්චි කළා" (පොදු පුරුෂයා, 21 පිටුව) මෙතැන "ඒකෙත්" යන්නෙහි වරනැඟීම් ස්වරූපය වැරදිය. "ඒකත්" යන්න එතැනට යෙදිය යුතු ව තිබිණි. "කළා" යන කථිත ආබ්‍යානය, යම් කර්තෘවරයකු සමඟ සම්බන්ධ විය යුතු නමුත් මේ ඡේදයේ ඇරඹුමේදීවත් එවන් කර්තෘ කෙනෙකු දක්නට නැත. 2010 සාහිත්‍ය ත්‍යාගය දිනු සුමිත්‍රා රාහුබද්ධගේ කන්දක් සේමා යන්නෙහි

බස ද සපුරා කථිතය. කථිත බසින් නවකතා නොලියවිය යුතු යැයි මෙයින් නො හැගේ. මේ නවකතාව සම්බන්ධ ව ලංකාවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ විචාරකයෙකු වූ මහාදුරු ආරිය රාජකරුණා විසින් සිළුමිණ ශාස්ත්‍රීය අතිරේකයෙහි වැදගත් අදහස් පළකරනු ලැබිණි.

“නවකතාවට ඇතුළත් ජපන් චරිත පවා නිරූපණය වනුයේ අස්වාභාවික හෝ රාගාධික පුද්ගලයන් ලෙසිනි. සෝරාසාන් විසින් ඇගේ සැමියා වන හරාදාසාන් හඳුන්වා දී ඇත්තේ මෙසේ ය.

“හරාදාසාන් රැ මැදියමේ යහන්ගත වෙන්න උත්සාහ කරන දවස් තියෙනවා තමයි. ගැනු කියන්නේ නත්තල් කේක් එකක් වගේ. විසිපහට පස්සේ වැඩක් නෑ කියලා හරාදාසාන් අනික් පැත්ත හැරෙනවා.” (100 පිටුව) “හරාදාසාන් සුදුවටත් ගියා. ස්ත්‍රී සමාගමය සොයාගෙනත් ගියා. සුදුවෙන් පැරදුණාම බීලා නිදාගන්නවා. ගැනු සමාගමයෙන් පස්සෙ මුළු රැම ඒ අත්දැකීම විවිච්ච විදිහට මට වර්ණනා කරනවා.” (156-157 පිටුව)

ජපන් ජාතික මහල්ලකුගෙන් නූපා ලත් අත්දැකීමක් විස්තර කොට ඇත්තේ මෙසේය. “වයසක මනුස්සයගෙ ස්වාමිපුරුෂයා, අතියම් සැමියෙක් බව දැනගත්තෙ කතා බහ කරන කොට, සොරාසාන් ඇතුළට ගියා. වයසක තැනැත්තිය සොරාසාන් පසුපසින් ගියා. ඒ තැනැත්තියගෙ අතියම් පුරුෂයා මගෙ පපුව අතගැවා. පරබල්ලා.” (242 පිටුව.)¹

ඉහත නවකතාව පමණක් නොව බොහෝ නූතන නවකතාවල රචකයන් අසම්මතයේ විරයන් වන්නේ එක්කෝ සම්මත සදාචාරය දෙදරවා දැමීමෙනි. නැතිනම් සම්මත සිංහල බසේ ස්වරූපය උඩුයටිකුරු කොට අක්ෂර වින්‍යාසය වැරද්දීමෙනි. ප්‍රතිමා බෝවිස් (Pratima Bowes) දක්වන අන්දමට යම් සමාජයක වූ සමාජ භාවිතයන් (social customs) වාරිත (conventions) හා අමුර්ත ස්වභාවයේ සදාචාර මූලධර්ම (General Principles of an abstract) අතරැති ආචාර ධර්මීය භාවිත (Moral Codes) යම් උගතෙකුට, ලේඛකයෙකුට හෝ ඕනෑ ම අයෙකුට පැහැදිලි ව වටහාගත නොහැකි වූ විට ඔහු අතින් සදාචාරමය වින්තනය පිළිබඳ බරපතළ පැටලීම් සිදුවේ.²²

ලියනගේ අමරකීර්තිගේ අවක පුත්තු නවකතාවේ අක්ෂර වින්‍යාසය අමුතු ම පරස්පරතා ඇති කරයි.

උදා:- මේ කතන්දර යථාර්ථයෙන් සැබෑ යථාර්ථය වෙත ඔහු ඇද දමමින් දුරකථන ඇමතුම් දෙකක් ආවා. “ශිශ්‍ය නායකයෝ නිදහස්” (ආණ්ඩුවේ පත්තර) “ශිශ්‍ය විරයෝ ගෙදර එති” (ආණ්ඩුවේ නොවන පත්තර) (අවක පුත්තු, 194 පිටුව)

ලියනගේ අමරකීර්ති මෙහිදී “යථාර්ථය” යන්නට අයත් මහාප්‍රාණ අකුරු එලෙස ම තබයි. එහෙත් “ශිෂ්‍ය” යන්නෙහි මුර්ධස් “ෂ” කාරය වෙනුවට තාලුප් “ශ” කාරය යොදයි. එසේ ම අමරකීර්ති නොදැනුවත් ව ම ආබ්‍යානයේ දිගට ම ඔහු යෙදූ කථිත ආබ්‍යාන රූප අවසන් පිටුවේ ලිඛිත බවට පෙරළී ඇත.

උදා:- වැඩි දවසක් යන්න කලින් ආරංචිය ආවා.

.....හද කම්පා කරන ලිපියකින් පසු නන්ද, ඒකනායකගේ ගෙදර ගියා. (අවක පුත්තු 482 පිටුව)

පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාව අවුරුදු හතළිහක සේවයෙන් පසු විශ්‍රාම ගන්නාය. (488 පිටුව)

මේ පුද්ගලයා ගැන නන්දගෙන් භාරභාරා අසන්නට මට හිත හදාගත නොහැකි විය. (489 පිටුව)

ලියනගේ අමරකීර්ති ඇතුළු තවත් ලේඛකයන් කිහිප දෙනෙකු අක්ෂර වින්‍යාස නොතකා ලියන්නේ, එසේ ලිවීමෙන් තමන්, සම්ප්‍රදාය රකිනවුන් කරන මහා පාපකර්මයකින් ගැළවී ඇතැයි අඟවමිනි.

උදා:- “නණ ලළ” ද හොඳින් රැක ලියන ඒ නිසා මහාචාර්යවරුන්ගේ ගෞරවය ද ලබන මා මගේ ඒ අනික් නම නොකියන්නේ එය කියූ ගමන් ම දැනගත හැකි තරම් මා දැන් ප්‍රසිද්ධ නිසාය.”

(අවක පුත්තු - 489 පිටුව)

ලියනගේ අමරකීර්ති යනු ඔහුට ඉස්මතු කිරීමට අවශ්‍ය ශුද්ධ වූ මානවවාදය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ඒ ඒ සන්දර්භයේ දී නොයෙක් ප්‍රකාශන යාන (vehicles of expression) සොයා ශාස්ත්‍රීය හා නිර්මාණාත්මක අත්හදා බැලීම් කරන්නෙකි. ඔහු ඒ සඳහා විවිධ විශ්වාන්තර නිදසුන් සිය කෘතිවල සපයයි. ඔහුගේ සහාද සාකෂිය කෘතියේ එන එඩ්වඩ් සයිද්ගේ "Culture and Imperialism" කෘතියෙන් ලියනගේ උපුටා දක්වන උද්ධෘතයේ සාරය වන්නේ ද අද මෙලොවේ තනි, හුදෙකලා, ශුද්ධ අමීශ්‍ර, ප්‍රථම (විශේෂයෙන් මානව වර්ගය සම්බන්ධයෙන්) නැති බවය.

උග්‍ර වූ අමානුෂික ජාතික හැඟීම් ඇතැම් විට සාම්ප්‍රදායික අක්ෂර වින්‍යාස තහවුරු කිරීම තුළ ද, පණ ලැබිය හැකි යයි ලියනගේ සැක කරන සෙයකි. එහෙත් ඔහුගේ ඉංග්‍රීසි ලේඛනවල, සාම්ප්‍රදායික අක්ෂර වින්‍යාස රැකීමට ඔහු පෙලඹෙයි. සිංහල බසේ සම්මත අක්ෂර වරදවා ලියන ලියනගේ මහතා ඉංග්‍රීසි අක්ෂර වරදවා නොලිවීම විස්මයට කරුණකි. ආචාර්ය ලියනගේ අමරකීර්ති "The Sri Lankan Journal of Humanities" 2006 කලාපයට ලියූ Emplotment and character in Narrative Discourse Vessantara As a proto Novel" නම් ලිපිය නිදසුනට ගනිමි. එහි 78, 79,80,81,82 ආදී පිටුවල පිළිවෙලින් හමුවන "Through, emphasize, listen, author, psyche, යන වචන ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයට උච්චාරණය වන සැටි විමසමු. ත්රු, එම්පැසිස්, ලිස්න්, ඕතර්, සඉකි, යනුවෙනි. එහෙත් ඒ වචන පෙනෙන සැටියට සිංහලෙන් උච්චාරණය කළහොත් මෙසේය.

ත්රොවර් එම්පැසිස්(z), ලිස්ටන්, අවුතෝර්, ප්‍ස්චි, යනුවෙනි. එවිට ඒවා, අත්තනෝමතික ව ලිවිය යුතු වන්නේ Thru, empasis lisen, orther, syki ලෙසය. මේ තත්ත්වය පරස්පර හැඟීම් මතුකරයි. අවක පුත්තු නවකතාවෙහි, දෘෂ්ටිවාදයක් වශයෙන් පශ්චාත් නූතන තත්ත්වයන් ඇතැයි ද නොහැගේ. පවත්නා සමාජ, සංස්කෘතික හා දේශපාලන කුණාටු විසින්, ද්විභින්න පෞරුෂයක් දක්වා ගසාගෙන යනු ලබන කථකයා මගින්, එවන් තත්ත්වයේ තවත් තරුණයන් වටහා

ගැනීමෙහි ලා ඔහු සුවිසක් වැන්නක් සපයයි. වත්මනෙහි ලියැවෙන නවකතා පිළිබඳ මහාචාර්ය කුලතිලක කුමාරසිංහ මෙසේ හඟීයි.

“නූතනවාදය, පශ්චාත් නූතනවාදය වැනි විචාර හා බැඳුණු සිද්ධාන්තවලට අනුරූපී අත්දැකීම් ක්ෂේත්‍ර අපේ සමාජයේ තිබුණේ නෑ. ඇතැම් නිර්මාණකරුවන් මේ රීතීන්ට අනුකූලව නිර්මාණ කළත් ඒවා සාර්ථක වූණේ නෑ. ඒ විතරක් නෙමෙයි. එක පශ්චාත් නූතනවාදී නවකතාවක්වත් ලංකාවේ බිහිවෙලා නෑ.”²³

ආචාර්ය ලියනගේ අමරකීර්ති තුළ පොපිදෙන, හඬනගන මනුෂ්‍යත්වය පිළිබඳ විශ්ව සාධාරණ ආකල්පයට අප ගරු කළ යුතුය. එහෙත් ඔහු තම ආත්ම ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ දී ඇතැම් විට, ප්‍රායෝගික ව්‍යාකූලතා තුළ පැටලෙන බව කාරුණික ව සඳහන් කළ මනාය. 2011 සංස්කෘති ජනවාරි කලාපයට, උස්වත්තෙ ආරච්චි විසින් “අටවක පුත්තු - බස නිමැවුම සංස්කරණය ” ලෙස ලියන ලද ලිපිය ද මේ ගැන වැඩිතර කරුණු අනාවරණය කරයි.

පොදුවේ බොහෝ නූතන නවකතාවල උපයෝගී වූ බස පිළිබඳ මහාචාර්ය ආර්ය රාජකරුණා දරන්නේ මෙවන් ස්ථාවරයකි.

“නවකතාව සඳහා උපයෝගී කරගත් භාෂාව පිළිබඳ එළඹිය හැකි තීරණය කුමක් ද? මෙහි ඇතැම් කොටස් කටිත බසින් ද ඇතැම් කොටස් ලිඛිත බසින් ද රචිතය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතැම් විට අනුවිත භාෂායක් ජනිත වේ. තව ද ගැඹුරින් ඉදිරිපත් කළයුතු පුවත් සරල ලෙස ඉදිරිපත් කෙරේ. එමෙන් ම එකී පිළිවෙත ශෛලියේ සමබරතාවට හානි කරයි. නොයෙක් විට යොදා ගත් කෘත්‍රීම ව සාදා ගැනුණු කටිත බස ස්වභාවිකත්වයෙන් තොරවන අතර හැඟීම් අවුස්සනසුලුයි.”²⁴

මේ ලිපියේ තේමාව වන ආචාරවාදී බව හා භාෂා ප්‍රභූත්වය ද රැකුණු දෙස් විදෙස් නවකතා කිහිපයක් පිළිබඳ අවසන් වශයෙන් අදහස් දැක්වේ. කැන්ලින් ජයවර්ධනගේ සත්‍යකාම නවකතාව සාම්ප්‍රදායික හින්දු ජීවිතය විනිවිදගෙන එය හැරදමා ගිය සත්‍යකාම නම් තරුණයෙකුගේ සත්‍ය ගවේෂණය පිළිබඳ පුරාකතාමය ජනශ්‍රැතිය යළි ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමක් වැනිය. එයින් ප්‍රකට වන සාරාර්ථය වන්නේ අධි පාරිභෝගික ජීවිතයට අගෝචර යල් පිහු එහෙත් උත්තර අර්ථයකි. එකී කතාවේ වර්තමාන අදාළත්වය කෙසේ වතුද එහි බස අතිශයින් රමණීය වේ.

“ඇ ප්‍රභාසම්පන්න දැස් ඔසවා ප්‍රථම වරට ඔහුගේ මුහුණ දෙස සෘජු බැල්මක් හෙළව්‍ය. තමා වෙනුවෙන් ම පනවාගෙන තිබූ අණ පණත් සියල්ල ඔහුට මොහොතකට අමතක වී ගියේය. නිරායාසයෙන් ඇය දෙසට දිගු වූ දැනින් කළ යුතු වෙනත් කාර්යයක් ගැන ඔහුට ඝෂණික ව සිතාගත හැකි නො වීණ. එසවුණ අතින් ජටාවේ නොවූ ඇදයක් සකස් කර ගැනීමට ඔහුට ගණදෙවි නුවණක් පහළ වූයේ ඝෂණික ව ය.” (කැන්ලින් ජයවර්ධන, සත්‍යකාම, අත් පිටපත, 06 පිටුව)

හර්මන් හෙසගේ සිද්ධාර්ථ, රචිතයාත් තාගෝර්ගේ වතුරංග, ජර්ල් එස්. බක් (Pearl S. Buck) ගේ "The Good Earth" රචිතයාත්

තාගෝර්ගේ ගෝරා, අරුන්දතී රෝයිගේ "The God of Small things" ආදී විදෙස් නවකතාත්, ලෙනාර්ඩ් චුල්ෆ්ගේ "Village in the Jungle" වැනි කෘතීන් මනුෂ්‍යත්වයේ යුගබද්ධ හරස් කැපුම් හා සුගැඹුරු සංකීර්ණතා, වඩාත් ප්‍රතිනිර්මාණාත්මක ව හෙළි කළ නිර්මාණයෝ වෙති. මේ සියල්ලෙහි ම කෘතියේ අන්තර්ගතය හා සමගාමී මනෝඥ භාෂා යානයක් වූයේය. රචිතයාත් තාගෝර්ගේ විශිෂ්ට ප්‍රබන්ධ සියල්ල අතරෙහි වතුරංග කෘතිය විශිෂ්ට වන්නේ, අතිශයින් වර්තමාන ඉන්දියානු ජීවිතයේ තෝරාගත් වර්තාදර්ශ කිහිපයක් මගින්, ආධ්‍යාත්මික ප්‍රතිවේදය බඳු මානවීය සාරඵලයක් පාඨකයාට දීමට කතුවරයා තැත් කරන බැවිනි.²⁵

නූතන නවකතා අතර මැනවින් භාෂාව හැසිරවූ කෘති නැති තරම්ය. භාෂාවේ වූ අව්‍යාජ වාග්විදග්ධතාවට පා පහරදීම බොහෝ නූතන කතාකරුවන්ට අභිමත වූ හෙයින්. ඒ අතර මහින්ද රත්නායක නම් වූ තරුණ නවකතාකරුවාගේ වලායටින් මිහිමඬලට ඉර පායා කෘතිය කෙරේ අපක්ෂපාතී අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. එයට පාදක වූ වර්ත ජීවත්වන්නේ ද නූතන සන්දර්භය තුළය. එහෙත් මේ කෘතියේ අවසානය නූතන ජීවිතයෙහි වූ කාංසාබර, ප්‍රතිෂ්ඨා විරහිත, ආයාලේ යන යෞවනයට පුරුෂාර්ථමය හා ආචාර ධර්මීය නිෂ්ටාවක් පනවා තිබීම විශේෂයකි.

“මහින්ද රත්නායකගේ උක්ත නවකතාව සමාජ සංවර්ධන තේමාවක් මානුෂික පසුබිමක් තුළ සදාචාරාත්මක උන්නතාංශයක් වෙත විහිද වූ අපූරු කෘතියකි. රචිතයාත් තාගෝර් ග්‍රන්ථ කර්තෘවරයකු හා කවියකු වශයෙන් ප්‍රකට නමුත් සමාජ නියාමකයෙකු ලෙස ඔහු අතින් බිහි වූ “ග්‍රාම උත්ථානීකරණ සංකල්පය” (Tagore on village upliftment) ගැන බොහෝ දෙනා නො දනිති. තාගෝර් සිය සංකල්පය පෝෂණය කළේ දේශීය ඥාන මීමංසාවක් (Indegenous Epistemology) පාදක කර ගනිමිනි. එලෙසින් කර්තෘ මහින්ද තම නවකතාව තුළ භාවාත්මක ව සහ සමාජීය වශයෙන් අන්‍යෝන්‍ය ව ගැටෙන විටෙක ඒකාත්මික වන, තව විටෙක පසම්තුරුවන, ද්‍රෝහිවන ප්‍රේමණීය වන සරාගික වන සහ අවසානයේ දී මානවීය සාරඵල උකහාගන්නා වර්ත රැසකින් සිය මානව සමාජ ආබාසනය සමුප්‍රේත කරයි.²⁶

“හදිසියේ වැහි අඳුර පහවී ගියේය. බටහිර අහසේ සිට විදුලි පන්දමක් එක එල්ලේ ගැසුවාක් සේ ඉර ආලෝක අහුරක් පොළොව පිට අතුරුවාලූයේය. තෙත්තා ගිය පොළොව පිට රන්වන් පාටක් විහිදුවමින් ඉර එළිය වැතිර ගත්තේය. තැනින් තැන එක් ව පල්වෙමින් තිබූ දිය කඩිති ඉර එළියේ දිස්න නගන්නට විය.

.....පසුගිය දින ටිකේ ම එකදු සිදුරක් නොතබා වියත් බැඳගෙන සිටි කළුවලා වියන දියවී ගොසිනි. අතරින් පතර දුටු හැකි සුදු පෑ වලාවෝ ඉර මුවා කිරීමට අසමත් ව සිටිති. ඉර ටිකෙන් ටික මෝදුවන

විට, සීතල පොළව උණුසුම් කරන විට ඊට ඉඩදීමට සිතූ සෙවණැලි නැගෙනහිර දෙසට දික්වී යන්නට ගත්තේ ය.”²⁷

මොහුගේ බස, නූතන ප්‍රබන්ධයේ භාෂා යෝජනය ගැන හදාරන්නාවූන්ගේ අපකෂපාති හා විශේෂ අවධානයට යොමු වුව මනාය.

ආශ්‍රිත මූලාශ්‍ර

1. ශ්‍රී සුමංගල ශබ්ද කෝෂය (1999) (සංස්.) පණ්ඩිත වැලිවිටියේ සෝරන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, එස්. ගොඩගේ සහෝදරයෝ. කොළඹ, 10, 1017 පිටුව
2. සුනන්ද මහේන්ද්‍ර (2000) සාහිත්‍යකලා ශබ්දාකරය, එස්. ගොඩගේ සහෝදරයෝ, කොළඹ-10, 136-137 පිටු.
3. ඒ.වී. සුරේච්චරි (1991) සාහිත්‍ය විචාර ප්‍රදීපිකා, ප්‍රදීපා ප්‍රකාශකයෝ කොළඹ-12, 03 පිටුව.
4. Arthur Asa Berger (1982) Media Analysis Techniques, SAGE publication, U.S.A., p.82
5. කීර්ති කළුසේ “නිලධාරියා දුටු සිහිනය” නවසූභය, 1982-2-12
6. Ann swinfen (1984) In **Defence of Fantasy**, Routledge & Kegan paul'London, Boston, P. 234
7. Albert, Camus (1954) **The Rebel**, Hamish Hamilton, London, (Herbert Reed's foreword), p.08
8. John stevens (1990) **Lust for Enlightenment**. Shambhala publications. Boston see the chapters, "The Jewel in the lotus" and "The red Thread of passion: Zen in the Art of sex"
9. Franz Kafka Collected stories (Ed) **Gabriel Josipovici**, (1993) David campbell publishers, London, "Introduction" P. xiv
10. Gabriel Garcia marquez (1970) "**One Hundred years of Solitude**" penguin Book Ltd U.S.A.P. 50
11. ලියනගේ අමරකීර්ති (2005) අමුතුකතාව, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය, මුල්ලේරියාව, 205 පිටුව
12. Annswinfen, **Indefence of fantasy**, PP-231-232
13. පොල්වත්තේ බුද්ධදත්ත මහා නායක හිමි (2002) ඉතා පැරණි සිංහල බණ කථා, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 38,40,47 පිටු
14. Kathryn van spankeren (1994) **Outline of American Literature**, United States information Agency p. 107
15. Alan Dundes (Ed) (1984) **Sacred Narrative**, U.S.A, P. 11 4

16. ලියනගේ අමරකීර්ති “පුර්ව නූතන හා නූතන සාහිත්‍ය අතර නිර්මාණාත්මක සබඳතා” (2010) සමර්වතා (සංස්.) මිනුවන්ගමුවේ මහානාම හිමි, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන ආයතනය, සයිබර්ගේට් පෞද් සමාගම, නුගේගොඩ, 296 පිටුව.
17. හේමරත්න ලියනාරච්චි “පෘථිවිය මතු පිට සියල්ල ආධ්‍යාත්මික යථාර්ථයක සංකේතයකි” සිළුමිණ, 2007.05.08
18. Edmund Leach (1976) Culture and Communication, Cambridge University Press, U.S.A, p.37
19. හේමරත්න ලියනාරච්චි, සිළුමිණ, 2006 ඔක්. 05
20. ,, සිළුමිණ, 2011 ජනවාරි 30
21. මහාචාර්ය ආර්ය රාජකරුණා “ලිංගිකත්වය විකිණීමට දැරූ තැත්ක” සිළුමිණ. 2011 ජනවාරි 30
22. Pratima Bowes (1959) **The Concept of Morality**, London. P. 43
23. මහාචාර්ය කුලතිලක කුමාරසිංහ “ලංකාවේ පශ්චාත් නව්‍යවාදී නවකතා නැහැ” සිළුමිණ, 2011, ජන: 30
24. මහාචාර්ය ආර්ය රාජකරුණා, සිළුමිණ, 2011 ජනවාරි: 30
25. රචිතදත්ත තාගෝර්ගේ, චතුරංග (පරි) ඩබ්.එම්. ගුණතිලක, තරංග ප්‍රකාශන, මුදුන්ගොඩ (2007)
26. ආචාර්ය සාලිය කුලරත්න, ලංකාදීප, 2010, අගෝ. 10.
27. මහින්ද රත්නායක (2009) වලා යටින් මිහිමඬලට ඉර පායා, එස්. ගොඩගේ සහෝදරයෝ කොළඹ, 10, 1017 පිටුව